

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny

Oblicza geografii 3. Zakres podstawowy

Wymagania na poszczególne oceny			
konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzające (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)
2	3	4	5
I. Zróżnicowanie środowiska przyrodniczego Polski			
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● podaje wartość powierzchni Polski oraz długość granic ● wymienia i wskazuje na mapie państwa graniczące z Polską ● wskazuje współrzędne geograficzne najdalej wysuniętych punktów ● wymienia obszary morskie wchodzące w skład terytorium Polski ● wymienia na podstawie mapy tematycznej jednostki tektoniczne Europy ● podaje przykłady państw europejskich, które leżą w obrębie różnych struktur geologicznych ● przedstawia podział dziejów Ziemi na ery i okresy ● przedstawia podział surowców mineralnych ● wymienia nazwy surowców mineralnych i ich występowanie w regionie, w którym mieszka ● wymienia cechy ukształtowania powierzchni Polski ● określa, w którym pasie rzeźby terenu jest położony region zamieszkania ● wymienia czynniki wpływające na klimat Polski ● wymienia termiczne pory roku 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● prezentuje na podstawie mapy ogólnogeograficznej charakterystyczne cechy położenia fizycznogeograficznego Polski ● przedstawia podział Polski na regiony fizycznogeograficzne i wskazuje te regiony na mapie ● prezentuje na podstawie mapy geologicznej przebieg strefy T–T na obszarze Europy ● podaje przykłady ważnych wydarzeń geologicznych charakterystycznych dla każdej ery ● wskazuje na mapie rozmieszczenie głównych zasobów surowców mineralnych w Polsce ● wymienia nazwy surowców mineralnych występujących w regionie, w którym mieszka ● odczytuje informacje z krzywej hipsograficznej Polski ● wymienia na podstawie mapy zlodowacenia w Polsce i ich zasięgi ● omawia na podstawie map klimatycznych i klimatogramów cechy klimatu Polski ● wymienia masy powietrza kształtujące warunki pogodowe w Polsce ● wskazuje obszary nadwyżek i niedoborów wody w Polsce ● wymienia główne cechy sieci rzecznej w Polsce ● wymienia zalety śródlądowego transportu wodnego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● przedstawia charakterystyczne cechy położenia fizycznogeograficznego, matematycznego i geopolitycznego Polski ● wymienia i wskazuje na mapie jednostki tektoniczne występujące na obszarze Polski oraz regionu, w którym mieszka ● omawia na podstawie tabeli stratygraficznej najważniejsze wydarzenia z przeszłości geologicznej obszaru Polski ● omawia znaczenie gospodarcze głównych zasobów surowców mineralnych Polski ● przedstawia cechy rzeźby terenu Polski i jej pasowy układ ● opisuje na podstawie infografiki formy rzeźby polodowcowej ● omawia zróżnicowanie przestrzenne temperatury powietrza, opadów atmosferycznych i okresu wegetacyjnego w Polsce ● porównuje na podstawie mapy klimatycznej zimowe i letnie temperatury powietrza w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <p>opisuje na podstawie mapy ogólnogeograficznej cechy charakterystyczne terytorium oraz granic Polski omawia na podstawie tabeli i mapy tematycznej główne cechy budowy platformy wschodnioeuropejskiej omawia na podstawie map geologicznych i różnych źródeł informacji ważniejsze wydarzenia geologiczne we własnym regionie wyjaśnia przyczyny zróżnicowania rozmieszczenia surowców mineralnych w Polsce omawia wpływ budowy geologicznej na ukształtowanie powierzchni Polski</p> <ul style="list-style-type: none"> ● wykazuje wpływ czynników klimatotwórczych na klimat w Polsce ● ocenia gospodarcze konsekwencje długości trwania okresu wegetacyjnego w różnych regionach Polski podaje skutki niedoboru wody w wybranych regionach kraju omawia główne typy genetyczne jezior

<ul style="list-style-type: none"> ● podaje na podstawie mapy tematycznej długość okresu wegetacyjnego i jego zróżnicowanie w Polsce ● wskazuje na mapie wybrane rzeki Polski i podaje ich nazwy ● podaje na podstawie mapy główne cechy sieci rzecznej w Polsce ● wymienia największe i najgłębsze jeziora w Polsce i wskazuje je na mapie ● wymienia na podstawie mapy największe sztuczne zbiorniki wodne w Polsce ● wyjaśnia znaczenie terminu <i>jeziorność</i> ● określa położenie Morza Bałtyckiego ● charakteryzuje linię brzegową Morza Bałtyckiego ● wskazuje na mapie główne zatoki, wyspy i cieśniny Morza Bałtyckiego 	<ul style="list-style-type: none"> ● omawia na podstawie map tematycznych rozmieszczenie jezior w Polsce ● wskazuje na mapie ogólnogeograficznej przykłady poszczególnych typów jezior ● omawia czynniki wpływające na temperaturę wód powierzchniowych Morza Bałtyckiego ● wskazuje najbardziej i najmniej zasolone rejony Morza Bałtyckiego 	<ul style="list-style-type: none"> ● przedstawia przyczyny niedoboru wody w wybranych regionach Polski ● opisuje asymetrię dorzeczy Wisły i Odry oraz wyjaśnia jej przyczynę ● porównuje na podstawie fotografii i planów jeziora morenowe i rynnowe oraz podaje ich przykłady ● opisuje funkcje sztucznych zbiorników wodnych ● podaje przyczyny różnego zasolenia wód powierzchniowych Morza Bałtyckiego ● opisuje florę i faunę Morza Bałtyckiego ● omawia formy ochrony Morza Bałtyckiego 	<p>omawia znaczenie przyrodnicze, społeczne i gospodarcze (w tym turystyczne) jezior i sztucznych zbiorników w Polsce</p> <p>ocenia stan środowiska przyrodniczego Bałtyku</p>
II. Ludność i urbanizacja w Polsce			
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● podaje aktualną liczbę ludności w Polsce ● wskazuje na mapie województwa i ich stolicy ● wymienia województwa o wysokim i niskim współczynniku przyrostu naturalnego ● podaje cechy piramidy wieku i płci ludności Polski ● podaje aktualną wartość wskaźnika gęstości zaludnienia w Polsce ● wymienia na podstawie mapy gęstości zaludnienia regiony silnie i słabo zaludnione ● wymienia obszary o dodatnim i ujemnym współczynniku salda migracji wewnętrznych w Polsce ● wymienia największe skupiska Polonii na świecie ● posługuje się terminami: <i>aktywny zawodowo, bierny zawodowo, bezrobotny, stopa bezrobocia</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● podaje przyczyny wyludniania się określonych regionów Polski ● wymienia poszczególne szczeble podziału administracyjnego Polski ● oblicza współczynnik przyrostu naturalnego ● porównuje na podstawie wykresu średnią długość życia Polek i Polaków ● podaje przyczyny zróżnicowania rozmieszczenia ludności w Polsce ● omawia zróżnicowanie przestrzenne współczynnika salda migracji wewnętrznych w Polsce ● podaje najważniejsze cechy migracji wewnętrznych w Polsce ● wymienia czynniki wpływające na aktywność zawodową ludności ● podaje różnice między miastem a wsią ● prezentuje na podstawie mapy tematycznej przestrzenne zróżnicowanie wskaźnika urbanizacji w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● omawia na podstawie wykresu zmiany liczby ludności Polski ● analizuje zmiany liczby ludności w miastach i na wsiach ● omawia na podstawie mapy cechy podziału administracyjnego Polski ● analizuje na podstawie wykresu zmiany współczynnika przyrostu naturalnego ludności w Polsce ● podaje przyczyny starzenia się polskiego społeczeństwa ● wymienia główne bariery osadnicze na obszarze Polski ● omawia przyczyny migracji wewnętrznych w Polsce ● wyjaśnia zmiany kierunków migracji wewnętrznych w Polsce ● podaje główne kierunki współczesnych emigracji Polaków 	<p>Uczeń:</p> <p>wyjaśnia przyczyny zmian liczby ludności Polski w latach 1946–2019</p> <p>omawia na podstawie mapy zmiany liczby ludności w poszczególnych województwach</p> <p>przedstawia konsekwencje zmian liczby ludności Polski</p> <p>przedstawia zróżnicowanie współczynnika przyrostu naturalnego według województw</p> <p>omawia przyczyny małej liczby urodzeń w Polsce</p> <p>omawia główne cechy struktury demograficznej Polski według płci i wieku</p> <p>omawia na podstawie map tematycznych wpływ czynników przyrodniczych i pozaprzyrodniczych na rozmieszczenie ludności w Polsce</p> <p>przedstawia pozytywne i negatywne skutki migracji zagranicznych Polaków</p> <p>analizuje przyrost rzeczywisty ludności Polski w przedziale czasowym</p>

<ul style="list-style-type: none"> ● wyjaśnia znaczenie terminu <i>współczynnik aktywności zawodowej</i> ● wymienia ekonomiczne grupy wiekowe ludności ● wymienia podstawowe jednostki osadnicze ● posługuje się terminem <i>wskaźnik urbanizacji</i> ● podaje nazwy największych miast Polski ● podaje przykłady aglomeracji monocentrycznych i policentrycznych w Polsce ● wymienia województwa wysoko i nisko zurbanizowane 	<ul style="list-style-type: none"> ● wymienia główne funkcje miasta i podaje ich przykłady ● charakteryzuje osadnictwo wiejskie w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> ● oblicza współczynnik przyrostu rzeczywistego ● analizuje na podstawie danych statystycznych strukturę zatrudnienia w Polsce ● porównuje strukturę zatrudnienia we własnym województwie ze strukturą zatrudnienia w Polsce ● określa przyczyny bezrobocia w Polsce ● omawia najważniejsze cechy sieci osadniczej Polski ● przedstawia czynniki rozwoju miast ● opisuje współczesne funkcje wsi 	<p>porównuje na podstawie wykresu współczynnik aktywności zawodowej Polski z wartościami dla wybranych krajów</p> <p>wyjaśnia przyczyny zmian struktury zatrudnienia ludności Polski</p> <p>omawia zróżnicowanie przestrzenne stopy bezrobocia w Polsce</p> <p>analizuje wskaźnik urbanizacji w Polsce i podaje przyczyny jego zróżnicowania</p> <p>charakteryzuje czynniki wpływające na współczesne przemiany polskich miast</p> <p>omawia przyczyny zmian w osadnictwie wiejskim w Polsce</p>
III. Gospodarka Polski			
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● wymienia na podstawie mapy obszary o najkorzystniejszych warunkach dla rozwoju rolnictwa w Polsce ● wyjaśnia znaczenie terminu <i>rolnictwo ekologiczne</i> ● wymienia mocne i słabe strony rolnictwa ekologicznego ● podaje liczbę gospodarstw ekologicznych w poszczególnych województwach ● wyjaśnia znaczenie terminów: <i>system wolnorynkowy, prywatyzacja</i> ● wyjaśnia znaczenie terminu <i>innowacyjna gospodarka</i> ● wymienia główne działy i wyroby przemysłu zaawansowanych technologii w Polsce ● wymienia najważniejsze rodzaje transportu w Polsce ● wyjaśnia znaczenie terminów: <i>węzeł transportowy, terminal transportowy</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● przedstawia regionalne zróżnicowanie przyrodniczych warunków rozwoju rolnictwa w Polsce ● prezentuje na podstawie wykresu strukturę wielkościową gospodarstw rolnych w Polsce ● omawia cechy systemu rolnictwa ekologicznego w Polsce ● porównuje na podstawie wykresu liczbę gospodarstw ekologicznych oraz powierzchnię ekologicznych użytków rolnych w Polsce ● omawia cechy polskiego przemysłu przed 1989 r. ● podaje cechy przemysłu zaawansowanych technologii w Polsce ● omawia zróżnicowanie przestrzenne gęstości dróg według województw w Polsce ● wskazuje na mapie Polski główne drogi wodne – rzeki, kanały ● wymienia warunki rozwoju transportu wodnego ● przedstawia cechy polskiej gospodarki morskiej ● wymienia polskie obiekty znajdujące się na <i>Liście światowego dziedzictwa UNESCO</i> 	<p>Uczeń:</p> <p>omawia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze czynniki rozwoju rolnictwa w Polsce</p> <p>analizuje udział i miejsce Polski w produkcji wybranych artykułów rolnych w Unii Europejskiej</p> <p>przedstawia przyczyny rozwoju rolnictwa ekologicznego</p> <p>przedstawia i rozpoznaje oznakowanie żywności ekologicznej</p> <p>podaje przyczyny przemian strukturalnych w przemyśle Polski po 1989 r.</p> <p>omawia zmiany zatrudnienia w przemyśle według sektorów własności w Polsce</p> <p>przedstawia rozmieszczenie ośrodków przemysłu zaawansowanych technologii w Polsce</p> <p>podaje przyczyny zmian w polskim transporcie</p> <p>omawia zróżnicowanie sieci kolejowej w Polsce</p> <p>charakteryzuje transport lotniczy w Polsce</p>	<p>Uczeń:</p> <p>ocenia przyrodnicze warunki rozwoju rolnictwa we własnym regionie</p> <p>charakteryzuje wybrane regiony rolnicze w Polsce</p> <p>wskazuje cele certyfikacji i nadzoru żywności produkowanej w ramach systemu rolnictwa ekologicznego w Polsce</p> <p>charakteryzuje skutki przemian strukturalnych w przemyśle Polski po 1989 r.</p> <p>omawia na podstawie informacji z różnych źródeł wartość nakładów na działalność badawczo-rozwojową oraz ich dynamikę w Polsce</p> <p>uzasadnia potrzebę rozwijania nowoczesnych działań przemysłu</p> <p>przedstawia przyczyny nierównomiernego rozwoju sieci kolejowej w Polsce</p> <p>omawia rolę transportu w krajowej gospodarce</p> <p>określa rolę transportu przesyłowego dla gospodarki Polski</p> <p>charakteryzuje przemysł stoczniowy w Polsce</p> <p>przedstawia stan rybactwa i przetwórstwa rybnego w Polsce</p>

<ul style="list-style-type: none"> ● wymienia główne węzły i terminale transportowe w Polsce ● wymienia najważniejsze porty handlowe, pasażerskie i rybackie w Polsce ● wymienia towary przeladowywane w polskich portach handlowych ● wymienia walory przyrodnicze i kulturowe Polski ● wyjaśnia znaczenie terminu <i>infrastruktura turystyczna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ● wymienia główne rodzaje zabytków kultury materialnej i niematerialnej 	<p>porównuje na podstawie mapy ruch pasażerski w polskich portach lotniczych omawia współczesne znaczenie morskich portów pasażerskich w Polsce omawia strukturę przeladunków w głównych portach handlowych Polski przedstawia czynniki warunkujące rozwój turystyki w Polsce prezentuje na podstawie mapy zagospodarowanie turystyczne w różnych regionach Polski</p>	<p>omawia znaczenie infrastruktury turystycznej i dostępności komunikacyjnej dla rozwoju turystyki omawia rolę turystyki w krajowej gospodarce ocenia walory przyrodnicze i kulturowe dla rozwoju turystyki wybranego regionu w Polsce</p>
--	---	--	--

IV. Stan środowiska i jego ochrona w Polsce

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● wymienia źródła zanieczyszczeń powietrza w Polsce ● podaje przyczyny powstawania smogu ● wymienia miasta w Unii Europejskiej najbardziej zanieczyszczone pyłami ● wymienia rodzaje odpadów stanowiące zagrożenie dla środowiska ● wyjaśnia główne motywy ochrony przyrody w Polsce ● wymienia formy ochrony przyrody w Polsce ● podaje na podstawie danych statystycznych liczbę obiektów będących poszczególnymi formami ochrony przyrody 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● przedstawia wielkość emisji ważniejszych zanieczyszczeń powietrza w Polsce ● podaje przyczyny zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych ● wskazuje na mapie przykłady parków narodowych, krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● charakteryzuje na wybranych przykładach zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego w Polsce ● przedstawia konsekwencje emisji zanieczyszczeń powietrza ● wymienia przyczyny degradacji gleb ● opisuje walory wybranych parków narodowych ● wymienia proekologiczne działania na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego 	<p>Uczeń:</p> <p>wymienia sposoby ograniczenia zanieczyszczenia atmosfery analizuje produkcję odpadów przemysłowych i komunalnych w Polsce według województw wyjaśnia różnice w sposobie ochrony przyrody w parkach narodowych i rezerwach przyrody wymienia przykłady współpracy międzynarodowej na rzecz ochrony przyrody</p>
--	--	---	---